

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3379/2018. (XII. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.22.156/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordultak az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók egyúttal kérték a jogerős ítélet végrehajtásának felfüggesztését.
- [2] 2007. július 11-én az egyedi ügy előzményében érintett korlátolt felelősségű társaság mint hitelfeltevő (a továbbiakban: adós), valamint egy hitelező gazdálkodó szervezet, egyúttal az egyedi ügy alperese (a továbbiakban: alperes) között kisvállalkozói éven túli lejáratú hitelszerződés jött létre. A hitelszerződés megkötésével egyidejűleg az indítványozók és az alperes készfizető kezességvállalási szerződést kötöttek a hitelszerződés biztosítására. Az adóssal szemben 2008. július 3-án felszámolási eljárás indult, melynek során a Csongrád Megyei Bíróság megállapította az adós fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolás főeljáráskénti lefolytatását. A felszámolás kezdő időpontja 2009. május 20. volt. A Szegedi Törvényszék 2012. szeptember 13-án jogerőre emelkedett végzésével egyszerűsített módon befejezetté nyilvánította a felszámolási eljárást, az adóssal szemben megszüntette és elrendelte a cégjegyzékből való törlését. Az alperes egyúttal a 2009. június 11-én kelt okiratban – melyet az indítványozók 2009. június 15-én vettek át – felszólította az indítványozókat az adós tartozásának megfizetésére. Ezt követően az alperes a 2010. május 18-án elkészített közjegyzői okiratban – amely 2010. május 25-én került kézbesítésre – ismételen felszólította az indítványozókat a tartozás megfizetésére. 2013. szeptember 30-án a közjegyző az indítványozók vonatkozásában végrehajtási záradékkal látta el a közjegyzői okiratba foglalt készfizető kezességvállalási szerződést.
- [3] A Kúria ítéletében ismertetett, kiegészített tényállás alapján az indítványozók 2010. július 16-án elektronikus levélben kérték az alperestől a részletfizetési lehetőség engedélyezését, amit az alperes 2010. augusztus 25-én kelt levelében elfogadott. A részletfizetési kötelezettség elmaradása miatt az alperes 2012. június 18-án felszólító levelet küldött az indítványozóknak, amire ők újabb részletfizetés lehetőségét kérték. Az alperes 2012. október 5-én kelt levelében felhívta az indítványozókat fizetési kötelezettségük teljesítésére azzal, hogy a teljes tartozást fizessék meg 2013. július 31-ig. Ennek nyomán kezdeményezte az alperes a közjegyzői okirat záradékolását 2013. szeptember 19-én, amire a fent jelzett napon sor is került.
- [4] Az indítványozók a Szegedi Járásbírósághoz benyújtott keresetükben kérték a velük szemben folyamatban lévő végrehajtások megszüntetését. Kereseti kérelmüket azzal indokolták, hogy az alperes az adós felszámolása előtt sem az adóssal, sem az indítványozókkal szemben nem indított pert a tartozás kiegyenlítése miatt, ezért jogvesztés következett be és nincs érvényes követelés. Álláspontjuk alátámasztására felhívták az 1/2010. polgári jogegységi határozatot (a továbbiakban: PJE).
- [5] A Szegedi Járásbíróság a keresetet elutasította. Ítélete indokolásában arra mutatott rá, hogy azt a kérdést kellett megválaszolnia, hogy az alperes az indítványozókkal szemben fennálló igényét az adóssal mint főkötelezettel szemben bekövetkezett jogvesztést megelőzően érvényesítette-e, illetve az alperes megghiúsította-e az indítványozóknak az adóssal szemben fennálló megtérítési igényét. A bíróság megállapítása szerint a 2009. június 11-én kelt okirat igazolja, hogy az alperes a jogvesztést megelőzően érvényesítette igényét az indítványozókkal szemben. A bíróság megállapította azt is, hogy az alperesnek nem kellett pert indítani, mert a közjegyzői okirat lehetővé tette számára, hogy közvetlenül kezdeményezze a végrehajtást. Ezen túlmenően az alperes a felszámolási eljárásban igazoltan érvényesítette a követelését.
- [6] Az indítványozók fellebbeztek az elsőfokú ítélettel szemben. A Szegedi Törvényszék az elsőfokú ítéletet annak helyes indokai alapján, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 254. § (3) bekezdése alkalmazásá-

val helybenhagyta. Ítéletében kiemelte, hogy az adóssal szemben lefolytatott felszámolási eljárásban az alperesnek nem is volt jogi lehetősége arra, hogy igényét az indítványozókkal mint kezesekkel szemben érvényesítse.

- [7] Az indítványozók felülvizsgálati kérelemmel fordultak a Kúriához, amely a Szegedi Törvényszék jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. Ítéletének indokolásában egyetértett a Szegedi Járásbíróság és a Szegedi Törvényszék ítéleteiben kifejtett érvekkel, azokon túlmenően azonban rámutatott arra is, hogy az indítványozók és az alperes a felszámolási eljárás során folyamatosan tárgyaltak a követelésről, majd részletfizetésben állapodtak meg. A részletfizetés engedélyezése az alperes igényérvényesítési késelemének kimentésére alapot adó ok, amely nem mentesíti az indítványozókat készfizető kezességi helytállási kötelezettségük alól, mert a követelés nem a jogosult hibájából vált behajthatatlanná.
- [8] 2. Az indítványozók ezek után nyújtották be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény II. cikkének, XV. cikk (1)–(2) bekezdéseinek, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének sérelmét állítják, és a Kúria ítéletének a Szegedi Törvényszék és a Szegedi Járásbíróság ítéleteire kiterjedő megsemmisítését kérik.
- [9] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint az eljáró bíróságok részrehajló jogalkalmazást folytattak és indok nélkül mellőzték az indítványozók által előadott tényeket és jogi érveket, nem voltak tekintettel arra, hogy az adós megszüntetésével és az igényérvényesítés elmaradásával jogvesztés következett be az alperes vonatkozásában, amely ennek folytán elesett annak lehetőségétől, hogy velük szemben a készfizető kezességéből fakadó tartozásukat érvényesítse. Az indítványozók az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatát idézve előadják, hogy ez a részrehajló eljárás megsértette az emberi méltósághoz való jogból fakadó szabad rendelkezési jogukat; az eljáró bíróságok döntéseinek nincs tárgyilagos mérlegelés szerint észszerű indoka, ezért ellentétes a megkülönböztetés Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdése szerinti tilalmával; a bíróságok megfosztották az indítványozókat észrevételeik előterjesztésének lehetőségétől és a jogszabályokat nem azok célja szerint alkalmazták, ezáltal megsértették a tisztességes bírósági eljárásból fakadó hatékony bírói jogvédelemhez, valamint a bírósághoz forduláshoz való jogukat; végül az indítványozók érveinek figyelmen kívül hagyása az indítványozók jogorvoslathoz való jogának sérelmét is eredményezte.
- [10] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [12] Az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz olyan alkotmányjogi érveket, amelyek megfelelnek az Abtv. 29. §-a által támasztott követelménynek: az indítványozók által előadottak lényegében a számukra kedvezőtlen ítélet tételes jogi alapon történő megváltoztatását célozzák, vagyis a konkrét esetben azt, hogy ügyüket azon az általuk helyesnek tartott alapon ítélik meg, hogy a kikötött részletfizetési lehetőség tartama alatt bekövetkezett jogvesztés, valamint az alperesi igényérvényesítés hiánya mentesíti őket a készfizető kezességéből fakadó helytállási kötelezettség alól. Az Alkotmánybíróság azonban következetesen érvényre juttatja azt az álláspontját, hogy nem foglalhat állást tételes jogi és jogági dogmatikai kérdésekben, nem válhat „burkoltan negyedfokú bírósággá” {lásd először: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}, ezért a panaszt a benne kifejtettek alapján nem vizsgálhatta érdemben. Az eljáró bíróságok kifejtették ítéleteikben, miért nem tartják helytállónak azt az érvet, hogy az alperes a jogvesztés folytán elesett az indítványozókkal szembeni igényérvényesítés lehetőségétől, ezzel összefüggésben rámutattak a felszólítások tényére valamint arra, hogy az alperesnek a perbeli időszakban nem volt jogi lehetősége az igényérvényesítésre, és kifejtették, miért nem alapozta meg a felhívott PJE a kereseti kérelmet, továbbá a Kúria a kiegészített tényállás alapján kifejtette azt is, hogy a felszámolási eljárás során kötött részletfizetési megállapodás miatt nem mentesítette az indítványozókat a helytállási kötelezettség teljesítése alól a főkötelezettel szemben időközben bekövetkezett jogvesztés ellenére.
- [13] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdésére, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire alapított panaszelemekkel összefüggésben utal az alábbiakra.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdését értelmező gyakorlata következetes abban, hogy a diszkrimináció tilalmának sérülése abban az esetben vizsgálható, ha a hátrány az azonos helyzetben

lévők által alkotott körön belül következik be {3176/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [22]; 3264/2018. (VII. 20.) AB határozat, Indokolás [38]}. Ilyen hátrányt a jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz nem állít.

- [15] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését értelmezve megállapította, hogy a bírósághoz fordulás joga a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részjogosítványa {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}. Az indítvány ezzel összefüggésben annyit tartalmaz, hogy a rendelkezésre álló adatokból „csak a végrehajtás felfüggesztése következtetés lett volna levonható”, ez azonban csak a pereszteség sérelmezése, és nem merül fel olyan érv, amely azt valószínűsítene, hogy a bíróságok a bírósághoz fordulás lehetőségét kiüresítették vagy ellehetetlenítették volna.
- [16] Az Alkotmánybíróság értelmezésében a jogorvoslathoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jog lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét. A jogorvoslat biztosításának követelménye az érdemi határozatokra vonatkozik. Annak vizsgálata során, hogy mely döntés minősül ilyennek, a döntés tárgya és a személyre gyakorolt hatása a meghatározó, vagyis az, hogy az érintett helyzetét, jogait a döntés lényegesen befolyásolta-e {ennek áttekintéséhez lásd: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]}. A jogorvoslathoz való jog az Alaptörvény 28. cikkéből következően a jogalkalmazó szerveket is kötelezi {lásd pl.: 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [38]}. Az indítványozó a jelen ügyben élt a részére törvényben biztosított jogorvoslati lehetőségekkel, és keresetét, valamint rendes és rendkívüli jogorvoslati kérelmeit a bíróságok érdemben elbírálták. Önmagában annak ténye, hogy a jogorvoslat elbírálására hatáskörrel rendelkező szerv nem tartotta megalapozottnak a jogorvoslatot kérelmező által előadottakat, nem veti fel az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének sérelmét.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek miatt az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.
- [18] 5. Az indítványozó kérte, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős részítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárásának befejezéséig függeszse fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2018. november 27.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1164/2018.

